

Голові Разової спеціалізованої вченої ради
ДФ 35.829.003 Львівського державного університету
фізичної культури ім. Івана Боберського,
д-р пед. наук, професору Данилевич М.В.

Відгук

офіційного опонента доктора педагогічних наук, доцента
Мельнікова Андрія Вікторовича
на дисертаційну роботу Лашти Віктора Богдановича
на тему: «Удосконалення фізичної підготовленості кандидатів на навчання до
вищих військових навчальних закладів»,
подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт

Актуальність теми. В умовах сьогодення, наявний рівень фізичної підготовленості молоді є дуже низьким, а в деяких випадках недостатнім для успішного складання вступних випробувань з фізичної підготовки при вступі до вищих військових навчальних закладів.

Згідно з керівними документами та вимогами до кандидатів на навчання у ВВНЗ – майбутні «першокурсники» повинні мати певний рівень загальної фізичної підготовленості, який зможе забезпечити їм швидку адаптацію до навчально-бойової діяльності у ВВНЗ, швидше оволодіти військово-прикладними навичками та вміннями. Проте, аналіз наукової літератури та нормативних документів показав, що рівень фізичної підготовленості кандидатів на навчання у ВВНЗ не забезпечує їм готовності до виконання професійних завдань та нормативів з бойової підготовки згідно з обраною спеціальністю, адже перевірочний тест при вступі до навчального закладу є спрощеним порівняно з вимогами та нормативами, які передбачені Тимчасовою настановою з фізичної підготовки Збройних сил України та іншими керівними документами.

Таким чином, виникає потреба удосконалити програму фізичної підготовки для кандидатів на навчання при складанні вступних випробувань до ВВНЗ, яка надасть змогу забезпечити достатній рівень фізичної підготовленості для виконання контрольних нормативів, а також виконання професійних завдань у процесі навчально-бойової діяльності.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дисертаційну роботу виконано на підставі Зведеного плану наукової і науково-технічної діяльності

Міністерства оборони України на 2015-2020 рр. за темою науково-дослідної роботи «Удосконалення організації фізичної підготовки військовослужбовців Сухопутних військ Збройних сил України для забезпечення виконання завдань за призначенням у сучасних умовах», шифр «Керівництво-17» (номер державної реєстрації 0101U002275) та науково-дослідної роботи «Удосконалення фізичної підготовки курсантів Сухопутних військ засобами супутнього фізичного тренування», шифр: «Тренування» (номер державної реєстрації 0120U102695).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Наукові положення та висновки, що сформульовані в роботі мають достатню ступінь обґрунтованості. Вірогідність отриманих у роботі результатів забезпечена адекватністю методів дослідження, поставленим завданням, коректною статистичною обробкою одержаних даних, а також позитивним ефектом впровадження результатів роботи у практику.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що уперше науково обґрунтовано та експериментально перевірено програму тренувань з фізичної підготовки для кандидатів на навчання до ВВНЗ при складанні вступних випробувань, яка забезпечує достатній рівень фізичної підготовленості для виконання контрольних нормативів, а також виконання професійних завдань в процесі навчально-бойової діяльності; удосконалено дані про організацію перевірки та оцінки фізичної підготовленості військовослужбовців Сухопутних військ Збройних сил України; удосконалено інформацію щодо рівня фізичної підготовленості та функціонального стану курсантів вищих військових навчальних закладів; удосконалено дані про залежність професійної (бойової) підготовленості курсантів від рівня їхньої фізичної підготовленості; набули подальшого розвитку уявлення про позитивний вплив фізичної підготовки на стан здоров'я та професійної працездатності молоді у закладах освіти.

Практична значущість одержаних результатів полягає у впровадженні розробленої програми тренування з фізичної підготовки для підготовки кандидатів на навчання до ВВНЗ Збройних сил України при складанні вступних випробувань, яка дасть змогу забезпечити достатній рівень фізичної підготовленості для виконання контрольних нормативів.

Матеріали дисертаційного дослідження використовуються для укладання програм із фізичної підготовки при складанні вступних випробувань до вищих військових навчальних закладів та навчальних центрів Збройних сил України.

Практичний ефект роботи підтверджено актами впровадження до системи фізичної підготовки курсантів Збройних сил України, зокрема Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного; Військового

інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Науково-дослідної роботи «Удосконалення фізичної підготовки курсантів Сухопутних військ засобами супутнього фізичного тренування», шифр «Тренування» (замовник НДР – Командування Сухопутних військ Збройних сил України).

Основні положення дисертаційного дослідження відображено в 10 наукових працях, серед яких: 3 публікації у фахових виданнях України, 1 публікація у виданні, яке належить до переліку міжнародної наукометричної бази даних Scopus, 1 навчально-методичний посібник та 5 праць апробаційного характеру.

Оцінка змісту дисертації, її завершення в цілому.

Дисертаційна робота складається з анотації, змісту, переліку умовних скорочень, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Дисертацію виконано на 218 сторінках, ілюстровано 30 таблицями та 34 рисунками. Бібліографія містить 239 джерел, з яких 52 закордонні публікації.

У ***вступі*** обґрунтовано актуальність проблеми, чітко визначено мету дослідження; коректно сформульовано об'єкт та предмет; завдання охоплюють вичерпний перелік кроків, необхідних для досягнення поставленої мети; висвітлено наукову новизну дослідження. Крім того у вступі визначено практичне значення одержаних результатів, вказано, де і як було впроваджено, апробовано та опубліковано основні теоретичні й практичні положення дисертаційного дослідження.

У ***першому розділі «Теоретичні засади фізичного виховання молоді у закладах освіти»*** на основі огляду наукових літературних та документальних джерел визначено та узагальнено сучасні аспекти системи фізичного виховання в освітньому процесі закладів вищої освіти; проаналізовано характеристику фізичної підготовленості та стану здоров'я молоді в системі фізичного виховання закладів освіти; з'ясовано особливості організації перевірки та оцінки кандидатів на навчання при вступному випробуванні та курсантів з фізичної підготовки у вищих військових навчальних закладах.

У ***другому розділі «Методи та організація досліджень»*** дисертант описує використані методи, етапи розв'язання завдань та досліджуваний контингент. Дослідження проводилось на базі Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного в декілька етапів у період з 2016 до 2020 рр. В дослідженні прийняли участь кандидати на навчання до Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Під час дослідження проведено аналіз результатів вступних випробувань з фізичної підготовки кандидатів на навчання до вищого військового навчального закладу різних років вступу. Обґрунтовано програму тренування з фізичної підготовки для кандидатів

на навчання до ВВНЗ при складанні вступних випробувань та проведено перевірку її ефективності.

У третьому розділі **«Визначення рівня фізичної підготовленості курсантів першого курсу навчання вищих військових навчальних закладів»** подано дані, які отримано в результаті констатувального експерименту, який був спрямований на: дослідження суб'єктивної думки курсантів першого курсу навчання щодо обраної військової спеціальності та ефективності чинної системи фізичної підготовки під час навчальної (бойової) діяльності; аналіз результатів вступних випробувань з фізичної підготовки кандидатів на навчання у вищому військовому навчальному закладі; визначення рівня фізичної підготовленості курсантів першого курсу навчання різних військових спеціальностей; дослідження функціонального стану курсантів першого курсу навчання різних військових спеціальностей.

У четвертому розділі **«Обґрунтування програми тренування з фізичної підготовки для кандидатів на навчання до ВВНЗ та визначення її ефективності»** подано дані щодо обґрунтування змісту програми тренування з фізичної підготовки для кандидатів на навчання до ВВНЗ, мета якої полягає в забезпеченні достатнього рівня фізичної підготовленості для виконання контрольних нормативів, а також виконання професійних завдань у процесі навчально-бойової діяльності. Авторська програма передбачає 52 тренування та 2 контрольні тестування.

Дослідження результатів проведення вступних випробувань з фізичної підготовки показали, що кандидати на навчання у вищий військовий навчальний заклад (2019 р.), яким була запропонована авторська програма, мають достовірно кращі показники рівня фізичної підготовленості порівняно з показниками кандидатів на навчання 2018 року. Наприклад, швидкісні показники кандидатів на навчання 2019 року вступу достовірно кращі на 7,7% (при $t=2,13$; $p<0,05$), сили – на 34,7% (при $t=3,24$; $p<0,01$) та витривалості – на 5,8% (при $t=3,13$; $p<0,05$).

За результатами проведеного дослідження щодо ефективності впливу програми тренування з фізичної підготовки для кандидатів на навчання до ВВНЗ на результати складання вступних випробувань визначено достовірний позитивний вплив програми на рівень фізичної підготовленості. Наприклад, у 2019 році набору кількість тих, хто не склав вступні випробування з фізичної підготовки із загальної кількості тих, хто вступав, становить 19,9%, що на 8,3% достовірно менше від результатів 2018 року вступу ($\varphi_{емп}=5,25$; $p<0,01$). Окрім того, визначено, що у 2019 році кількість тих, хто не склав вступні випробування з фізичної підготовки (30,2%), із кількості тих, хто не поступив, на 15,5% менша порівняно з 2018 роком набору ($\varphi_{емп}=6,90$; $p<0,01$).

У *п'ятому розділі* проведено узагальнення результатів дослідження та представлено три групи наукових результатів.

Висновки роботи сформульовано чітко та лаконічно, у повній мірі відповідають поставленій меті та завданням дослідження та представляють досягнення дисертанта.

Поставлені завдання дисертаційної роботи повноцінно розкривають тему дослідження, переконливо висвітлюють наукову новизну та практичну значущість. Достовірність отриманих результатів дисертації підтверджується тривалістю дослідження, правильно підібраними методами математичної статистики та обробки даних. Висновки коректні, відповідають поставленим у дослідженні завданням.

Порушень академічної доброчесності не виявлено. Використання текстових запозичень, без відповідного звернення до джерела інформації відсутнє. У роботах, виконаних у співавторстві відзначено особистий внесок автора.

Разом з позитивними сторонами дисертаційної роботи слід відзначити певні недоліки та дискусійні питання:

1. В другому розділі дисертаційної роботи відсутній опис та умови виконання вправ, які використовувались під час тестування рівня загальної та спеціальної фізичної підготовленості курсантів (тестування рівня загальної фізичної підготовленості – біг на 100 м., підтягування на перекладині та біг на 3000 м.; тестування рівня спеціальної фізичної підготовленості – човниковий біг 6х100 м; біг на 1100 м з подоланням смуги перешкод; біг на 3 км з перешкодами). Проте опис та умови виконання вправ професійної підготовки надається.

2. На нашу думку в другому розділі (ст. 57) необхідно було більш ширше та детальніше розкрити опис четвертого етапу дисертаційного дослідження (06.2019–02.2020 рр.), де висвітлено проведення формувального педагогічного експерименту, спрямованого на перевірку ефективності програми тренування з фізичної підготовки для кандидатів на навчання до ВВНЗ при складанні вступних випробувань.

3. При обґрунтуванні авторської програми, вважаємо, що доцільним було б розробити програму тренувань з фізичної підготовки для кандидатів на навчання до ВВНЗ за різними напрямками, які передбачали фізичні тренування з врахуванням особливостей професійного навантаження різних спеціальностей.

4. З опису авторської програми з фізичної підготовки незрозуміло чи розрахована дана програма підготовки до вступу у ВВНЗ кандидатів на навчання дівчат.

5. На нашу думку, потребує додаткового пояснення необхідність та доцільність проведення дослідження щодо визначення рівня професійної підготовленості після вступу до ВВНЗ.

6. В тексті дисертаційній роботі зустрічаються деякі технічні та стилістичні помилки.

Зазначені зауваження не є принциповими та не знижують загальної позитивної оцінки, наукової та практичної значущості результатів дисертації Лашти Віктора Богдановича.

Висновок. Дисертаційна робота Лашти Віктора Богдановича на тему «Удосконалення фізичної підготовленості кандидатів на навчання до вищих військових навчальних закладів», є завершеним самостійним дослідженням, яке має актуальне теоретичне та практичне значення, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), Порядку проведення експерименту з присудження доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167, а її автор Лашта Віктор Богданович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, доцент

Начальник кафедри фізичної підготовки та особистої безпеки

Національної академії Державної прикордонної служби

України імені Богдана Хмельницького

Мельніков Андрій Вікторович

